

بررسی جرم فرزند کشی

هدف از این پایان نامه، بررسی و بیان مبانی فقهی- حقوقی قتل فرزند به وسیله پدر یا جد پدری در ماده ۲۲۰ قانون مجازات اسلامی است. لذا سعی در پاسخ یابی به سوالاتی چون دلیل عدم قصاص پدر چیست؟ آیا سقط جنین نیز مشمول همین حکم است؟ آیا شریک پدر در قتل فرزند، معاف از قصاص است؟ آیا عدم قصاص پدر در مورد عضو نیز جاری است؟ تحقیق حاضر که به روش کتابخانه ای انجام یافته مشتمل بر یک مقدمه، سه بخش و یک نتیجه گیری است. بخش اول که شامل مباحثی چون تعریف فرزند، اقسام آن، تعریف قتل عمدی و ارکان فرزند کشی می باشد. در بخش دوم مجازات فرزند کشی از منظر فقه امامیه، فقه عامه و حقوق جزای ایران مورد بحث قرار گرفته است. بخش سوم به بررسی اولیه تفاوت مجازات پدر و مادر در قتل فرزند می پردازد.

بر اساس یافته های تحقیق، منظور از پدر، پدر نسبی است، هرچند پدر کافر باشد و فرزند مسلمان خود را کشته باشد و منظور از فرزند، فرزند نسبی است. فقهای عامه چون ملاک حکم را ولادت می دانند، به مقتضای معنای والد، مادر و اجداد پدری و مادری را نیز مشمول حکم دانسته اند ولی امامیه اکتفا به مورد نص کرده اند. استثنای این حکم مربوط به قتل فرزند در محاربه است که البته پدر به حد محاربه کشته خواهد شد نه از باب قصاص.

مشارکت دیگری با پدر در قتل فرزند مانع قصاص شریک نخواهد بود و امر پدر به قتل فرزند، موجب معافیت مباشر قتل از قصاص نمی شود. اگر مردی همسر خویش را به قتل برساند، مشهور فقهای اهل سنت معتقدند که فرزند حق قصاص پدر خویش را به خونخواهی از مادر ندارد. از آنجا که تمام شرایط قصاص نفس در قصاص عضو نیز جریان دارد، لذا در قصاص عضو نیز انتفاء ابوت شرط است.

قانون مجازات اسلام در ماده ۲۲۰ به نحو اختصار از بین نکاتی که اشاره شد، تنها به بیان حکم کلی عدم قصاص پدر و جد پدری در قتل فرزند و محکومیت به دیه و تعزیر بسنده کرده است. لذا رفع موارد سکوت قانون در اصلاحات بعدی قانون مجازات اسلامی ضروری به نظر می رسد.

در حقوق سایر کشورها نیز نهادی به نام فرزند کشی وجود دارد که تحقیقاتی را برای مادر قاتل پیش بینی کرده است.